

MARKÓ BÉLA

A festő élete

*Csontváry: Villanyvilágított fák Jajcában,
1903, olaj, vászon, 90,5×85 cm,
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest*

Hátul a hegy csak vár ránk mozdulatlan,
míg vibrál minden itt lent, mintha élne,
a dombokról a házak szilvakékje
még viaszos, s már szikrázik a katlan,

majd felgyúl, és a sárga fényözönben
csak megborzongó víztükör az otthon,
és mégsem hagyhatod, hogy elcsorogjon,
mert kintről talán most még visszahökken

az éjsötét, amely rég körbevette
a semmiből életre hívott képet,
s nyilvánvaló, hogy ennyi csak az élet,

ha bármit festesz, őrködik felette
egy dermedt szikla: arrafelé tartunk,
de éppen fényben fürdetjük az arcunk.

A teljes szépség

*Giorgione: Alvó Vénusz,
1508–1510, olaj, vászon, 108,5×175 cm,
Staatliche Kunstsammlungen, Drezda*

Nem álmodik, mert éppen így egész,
és semminek sincs híjával, míg alszik,
bár kint a táj egyfolytában viharzik,
s a nap tán végképp fellegekbe vész,

de nem számít, hogy a sziklák között
mi van, mi nincs, ha visszakapcsolódhat
már önmagába, és lassan befornak
a rések mind, s hiába hömpölyög

formátlanul egy másik test ott távol,
s hiába fúj eget saját porából
a föld, ahogy lélegzik észrevétlen,

és morzsolódik is a szürke szélben,
hiszen Vénusz már mindenképpen teljes:
csukott kezében lepke szárnya verdes.

Egy nő meghatározása

*Frederick Carl Frieseke: Selyemgöngyölítés,
1915, olaj, vászon, 81,9×82,2 cm,
Terra Foundation for American Art*

Sűrűbb vagy ritkább szálakból vagyunk,
egyik a másikával egybenő,
s előbb-utóbb majd szét is szedhető,
bár most még, persze, áztatjuk magunk,

mert látszólag csak selymet göngyölít
el-eltűnődve, s végre megpihen,
mint aki lelt egy témát sebtiben,
de mégis önmagába öltözik

megint s megint, és hullámzó ölet
szálazza csak, egyetlen örökét,
hiszen saját testéből bontja ki,

akár a fennvaló a verebet
s a tücsköt is, hogy itt legyen veled:
nem tudja másképpen megoldani.

Nem érhet hozzá

*Id. Pieter Bruegel: Bábel tornya,
1563, olaj, fa, 114×155 cm,
Kunsthistorisches Museum, Bécs*

Mert végül nyelvre nem lesz semmi szükség,
illetve anélkül is egyetértünk,
ahogy majd fokról fokra fennebb lépünk,
és nézzük, hogy alattunk egyre szürkébb

a tengervíz, és egyre jobban fénylik
fölöttünk már az ég, de önmagából
rakott lépcsővel lesz közel a távol,
vagyis csak ámitottuk egymást végig,

hogy messze már a széthasított szikla,
hiszen lelket vár Isten, és nem testet,
és képtelenség más utat keresned,

s ha rátekintesz később romjaidra,
felfoghatod, hogy mindent lent kell hagynod:
nem érhet hozzá arcához az arcod.

Csak kettőzés

*Adam Elsheimer: A kereszt imádása,
1605 körül, olaj, réz, 48,5×36 cm,
Städelsches Kunstinstitut, Frankfurt am Main*

Vörösből rózsaszínbe, majd fehérbe,
és feketéből kékbe így megy át
az élet, szenvedésből szenvedésbe,
s aki a fellegek mögé belát,

reméli, hogy a fájdalom csitul,
és mégis más lesz minden, csak lebegnek,
s ha végül Isten lelke majd kigyúl,
elindulnak, és szállnak egyre fennebb,

mert innen lentről olyan egyszerű,
mint jó idő vagy rossz idő, derű
s ború, hiszen előbb-utóbb eléred

a láthatatlan határvonalat,
egy képben kettő lesz, leomlanak
a felhők, s folyton áramlik a véred.